

Vztah mezi absolvováním adaptačního kurzu a adaptací na studium¹

Teoretické ukotvení

Většina výzkumů zaměřující se na adaptaci, kterou bychom mohli definovat jako „*obecnou vlastnost organismů přizpůsobovat se podmínkám, v nichž existují*“ (Hartl & Hartlová, 2010, s. 12), spojuje adaptaci s osobnostními složkami dotazníku NEO-FFI. Můžeme zmínit například Schnuckovou a Handala (2011), kteří zjistili, že i když existuje statisticky významný, ale slabý vztah mezi vnímanými rodičovskými styly a adaptací na vysokou školu, osobnostní rysy mají silnější vliv na adaptaci studentů.

Co se týče výzkumů, které zohledňují při adaptaci na vysokou školu účast na adaptačním kurzu, tak se jedná vždy o bakalářské/diplomové práce. Můžeme uvést například Chadimovou (2015), která zjistila, že Seznamovák Univerzity Palackého je efektivním nástrojem pro usnadnění přechodu studentů ze střední školy na vysokou, a to jak z hlediska poskytování důležitých informací, tak i podpory sociální integrace. Dále zmiňme Váchovou (2011), která popisovala vybrané změny po vstupu na vysokou školu u studentů (např. důvod pro studium; adaptace a celkový dojem, vztahy; a bydlení a volný čas). Došla ke zjištění, že přechod na vysokou školu přináší zvýšené studijní nároky, nutnost větší samostatnosti a změny v sociálních vztazích.

V případě naší studie se bavíme o seznamovacím kurzu vytvořeném speciálně pro studenty psychologie DoStředy a následně kurzu pořádaném Univerzitou Palackého v Olomouci Seznamovák pro studenty Univerzity Palackého (DoStředy, n.d.; Odstartujte studium na seznamováku, 2023).

Výzkum

Pro účely tohoto textu byla využita data získaná v rámci výzkumu bakalářské diplomové práce *Adaptace studentů psychologie na vysokoškolské studium v závislosti na účasti na seznamovacím kurzu*. Výsledný výzkumný soubor tvořilo 34 respondentů (28 žen a 6 mužů) ve věku 19-24 let. Z toho se 12 respondentů zúčastnilo adaptačního kurzu DoStředy,

---

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4/zprava.php?id=390>

4 respondenti Seznamovacího kurzu UPOL, 3 respondenti obou kurzů a 15 respondentů ani jednoho.

Vycházeli jsme z poznatků získaných uvedenou diplomovou prací. Naším cílem bylo prozkoumat vztah mezi adaptací na vysokoškolské studium a absolvováním adaptačního kurzu pomocí mnohonásobné lineární regrese, přičemž jsme předpokládali, že studenti, kteří absolvovali adaptační kurz, budou mít vyšší skóre adaptace než ti, kteří kurz neabsolvovali.

Lineární regrese je model sloužící k popisu vztahu mezi závislou proměnnou a několika nezávislými proměnnými, přičemž každá z nich má jinou váhu (Dostál, 2021).

Lineární regresní model byl zvolen, protože umožňuje analyzovat vztah mezi adaptačním kurzem a celkovou adaptací při současné kontrole vlivu věku a pohlaví.

Do modelu jsme zařadili následující proměnné:

Závisle proměnná:

- **výsledný skór** dotazníku vlastní konstrukce zaměřeného na adaptaci na vysokoškolské studium. Dotazník se podrobněji zabývá 4 dimenzemi od Bakera a Siryka (1984): akademickou, sociální, osobnostně-emocionální a institucionální, avšak my budeme brát v potaz jenom celkovou adaptaci spočívající v součtu skóru = hrubý skór.

Nezávisle proměnná:

- **absolvování adaptačního kurzu** (1 = DoStředy, 2 = Seznamovací kurz UPOL, 3 = oba kurzy, 4 = ani jeden kurz).

Kovariáty²:

- **věk,**
- **pohlaví** (0 = muž, 1 = žena).

Na základě předešlých výzkumů předpokládáme, že vztah mezi proměnnými bude lineární.

Výsledky³

Za pomoci regresorů jsme byli schopni vysvětlit pouze 11,2 % rozptylu závisle proměnné, což naznačuje, že na adaptaci mají vliv i jiné faktory, které nebyly v modelu zahrnuty (osobnostní rysy, sociální zázemí a jiné). Největší relativní vliv na závisle proměnnou při kontrole

---

² Jsou to regresory, které nejsou ve středu našeho zájmu, ale do modelu je zařazujeme, aby nebyly příčinou zkreslení (Dostál, 2021).

³ S daty bylo pracováno v programu Statistica.

ostatních proměnných měla dle našeho modelu účast na adaptačním kurzu (standardizovaný koeficient beta je -0,32), avšak tento vztah se nejevil jako signifikantní ($p = 0,072$). O vlivu na závisle proměnnou tedy hovořit nelze.

Uvedme pro přehled i hodnoty ostatních regresorů, přestože žádná z p hodnot nedosáhla hladiny významnosti. Výsledky shrnuje Tabulka 1 níže.

Tabulka 1: Výsledky

	Regresní koeficient	T statistika	P hodnota
Pohlaví	0,08	0,45	0,655
Věk	0,03	0,14	0,887
Účast na kurzu	-0,32	-1,87	0,072

Výsledky naší studie nepotvrdily signifikantní vliv adaptačního kurzu na celkovou adaptaci, což ukazuje na nutnost komplexnějšího přístupu k podpoře studentů při přechodu na vysokou školu. Tento výsledek je v souladu s některými předchozími studiemi, které naznačují, že adaptace na studium je ovlivněna mnoha faktory, nejen účastí na adaptačním kurzu, například osobnostními rysy nebo rodičovskou výchovou (Schnucková & Handal, 2011).

Limity můžeme taktéž spatřit ve velmi malém rozsahu výzkumného souboru.

Doporučujeme tedy zopakovat výzkum na větším vzorku a zahrnout další faktory, jako jsou osobnostní charakteristiky nebo sociální podpora.

Zdroje

- Baker, R. W., & Siryk, B. (1984). *Student Adaptation to College Questionnaire* [Database record]. APA PsycTests. <https://doi.org/10.1037/t06525-000>
- Dostál, D. (2021). *Lineární statistické modely v psychologii*. Univerzita Palackého v Olomouci. https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/soubory/skripta_linearni_modely.pdf
- DoStředy. (n.d.). Psychočas. Získáno 24. února 2025 z <https://www.psychocas.cz/dostredy>
- Hartl, P., & Hartlová, H. (2010). *Velký psychologický slovník*. Portál.
- Chadimová, M. (2015). *Do jaké míry ovlivňuje projekt Seznamovák Univerzity Palackého vstup jedince na vysokou školu* [Diplomová práce]. Univerzita Palackého v Olomouci.

- Odstartujte studium na seznamováku.* (2023). Seznamovák pro studenty Univerzity Palackého. Získáno 24. února 2025 z <https://www.seznamovakup.cz>
- Schnuck, J., & Handal, P. J. (2011). Adjustment of College Freshmen as Predicted by Both Perceived Parenting Style and the Five Factor Model of Personality. *Scientific Research*, 2(4), 275-282. <https://doi.org/10.4236/psych.2011.24044>
- Váchová, B. (2011). *Životní změny po vstupu na vysokou školu* [Diplomová práce]. Univerzita Palackého v Olomouci.